

Nr 237.

Av herr **Sanne**, om anslag under femte huvudtiteln till skogsodling, skogsutdikning och avdikningar.

Av den översikt över arbetslöshetsläget åren 1934—1935, som statens arbetslöshetskommission överlämnat till Kungl. Maj:t, införd i proposition nr 19/1936, framgår det, att bland Blekinge, Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län, vilka fortfarande redovisa ett mycket stort antal arbetslösa, Bohuslän uppvisar den procentuellt lägsta nedgången av de arbetslösas antal.

Den permanenta karaktär, som arbetslösheten här fått, har vidgat arbetslöshetsproblemet där till helt enkelt en Bohusläns försörjningsfråga. Det gäller härvidlag dels att inom länet även i fortsättningen i görligaste mån söka bereda stenarbetarna, vilka utgöra huvudparten av länets arbetslöshetsklientel, sysselsättning i sitt förutvarande yrke eller giva dem annan utkomst, dels även befrämja en utflyttning till andra arbetsområden. Högern har i sin i detta hänseende vid årets riksdag väckta motion uttalat sin sympati för anordnande av utbildningskurser i syfte att möjliggöra överflyttning till andra yrken samt bland annat ävenledes föreslagit åtgärder för stödjande av stenindustriens exportmöjligheter.

Även om avsevärda hjälpåtgärder i dessa syften komma till utförande, kommer med all sannolikhet behovet av bistånd från statens sida i form av tillfälliga extra arbeten att kvarstå om än ej i samma utsträckning som nu. Det är ofrånkomligt att härvidlag en stor del av de arbetslösa måste bli föremål för hänvisning till reserverbeten utomläns, men av rent humanitära skäl (hög ålder, sjuklighet i familjen etc.) kan denna hänvisning till avlägsna arbetsplatser ej i full utsträckning tillämpas. Under dylika förhållanden blir det även i fortsättningen nödvändigt med anordnandet av hjälparbeten i hemorten eller ej alltför avlägsna platser.

För Bohusläns vidkommande ha de statliga reserverbetena kommit att utgöras av i stor utsträckning vägbyggnadsarbeten. Ett fortsatt vägbyggande i samma omfattning och tempo som hittills låter sig dock ur flera synpunkter svårigen försvaras.

Det blir under sådana förhållanden allt mer nödvändigt med utvidgning av arbetsobjekten till att omfatta sådana arbeten som skogsodling, skogsutdikning och avdikningar. Betänkligheterna mot en dylik utvidgning tror jag i stor utsträckning kunna reduceras, om man lokaliserar dessa arbeten till områden, där arbetslösheten är mest tyngande. Sålunda borde skogsodling i särskild grad lämpa sig för Bohuslän samt skogsutdikning och avdikning även för Blekinge och Västernorrlands län. De enskilda, som dessa arbeten skulle komma till godo, befinna sig, väl att märka, i regel i sådan situation i skattehänseende, förorsakad av dryga utgifter till arbetslöshetens bekämpande, att tillkomsten av dessa arbeten ej kan betraktas som subvention.

Till stöd härför hänvisar jag till följande tablå över kommunalutskylternas stegring i några av de kommuner i Bohuslän, vilka under senare år varit hårt drabbade av arbetslöshet.

	Uttax. för år	1931	1932	1933	1934	1935
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Lyse	11: 65	12: 50	19: 90	21: —	22: 80	
Brastad	10: 70	21: —	21: —	19: —	20: 70	
Bro	10: 35	16: 50	20: 17	20: 65	19: 52	
Malmön	7: 60	10: —	16: 10	12: 50	13: 60	
Askum	7: 50	7: 50	19: 40	16: —	16: —	
Tossene	9: —	11: 60	16: —	16: —	16: —	
Kville	10: 08	12: 35	14: 49	19: 20	18: 02	
Skee	10: 51	18: 26	18: 75	16: 93	17: 02	

Till ovannämnda skattesatser måste dessutom läggas landstingsskatt och vägskatt, den senare i utpräglade stendistrikt på upptill 70 öre per fyrk, motsvarande en uttaxering per skattekrona av 4 kronor 67 öre.

Avsevärda för skogsodling och skogsutdikning lämpliga arealer i Bohuslän finnas omedelbart till förfogande. Av den förteckning länsjägmästare John Lindner i Göteborg överlämnade till utredningen för Bohusläns näringsliv över åtskilliga marker inom Göteborgs och Bohuslän, vilka äro lämpade för skogsodling eller erfordra avdikning, framgick att i förra fallet uppgick denna till en areal av 1,305 hektar och i senare fallet till 1,050 hektar. Antalet dagsverken för dessa arbetens utförande beräknades till 26,100 respektive 31,700. Härtill kommo 657 hektar ytterligare vattensjuka marker av sådan beskaffenhet, att de med hänsyn till blivande båtnaden kunna och böra bliva föremål för torrläggning med hänsyn till deras utnyttjande för skogsbröd.

Redan tidigare ha dylika, såväl för enskilt som allmänt intresse och speciellt för Bohuslän nyttiga arbeten kommit till utförande. Jag syftar

här på de omfattande skogsodlingar, som med statsmedel genom skogsvårdsstyrelsens i Göteborgs och Bohuslän försorg utfördes under åren 1916—1919. För en kostnad av 1,100,000 kronor skogsodlades en areal av cirka 8,000 hektar å domänstyrelsens men till allra största delen å enskildas skogsmarker, och härvid sysselsattes tidvis över 1,000 personer. Hela kostnaden gäldades av statsmedel, endast skogsplantörens uppehälle såsom mat och husrum bestreds av jordägaren. Samtidigt som detta arbete gav sysselsättning åt arbetslösa stenhuggare, blevo, som förut nämnts, stora arealer döda ljunmarker beredda för ny, gagnelig produktion.

Det är min bestämda uppfattning, att, inte minst på grund av förut förebragta skäl, skogsodling i samma form som under nyssnämnda tidsperiod ånyo bör komma till stånd i Bohuslän. En skogsodling omfattande minst 1,000 hektar torde redan nu utan svårighet kunna åvägbringas — utbildade skogsplantörer kunna anskaffas i fullt tillräckligt antal — och bör därför enligt vårt förmenande snarast komma till utförande. Enligt uppgift från skogsvårdsstyrelsen torde kostnaden per hektar uppgå till omkring 160 kronor, varför sålunda för en areal på 1,000 hektar det erforderliga anslaget kan uppskattas till 160,000 kronor.

Då enskilda skogsägare till följd av nuvarande svåra ekonomiska förhållanden ej se sig i stånd att själva gälda de 40 procent av kostnaderna, som återstå sedan staten lämnat bidrag med 60 procent ur statens skogsodlingsanslag, ter sig i detta fall för Bohuslän nödvändigt, att staten såsom under åren 1916—1919 påtager sig hela kostnaden med undantag för skogsplantörens uppehälle. Jordägaren bör givetvis förbinda sig att framgent hägna och skydda det skogsodlade området.

Som länsjägmästare Lindner påvisat i ovan nämnda förteckning kunna även omfattande skogsutdikningar utföras inom Bohuslän. Den areal, som i sådant avseende där nu bör bearbetas, anse vi utgöra 500 hektar. Även i detta fall har kostnaden per hektar uppgivits till 160 kronor, och det erforderliga anslaget skulle sålunda beräknas till 80,000 kronor. Hittillsvarande bidragsformer ge den enskilde jordägaren möjlighet att erhålla 40 procent ur statens skogsutdikningsanslag eller 60 procent ur anslaget för vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar. Med hänsyn till nödvändigheten att för vinnande av arbetsobjekt stimulera skogsutdikningsverksamheten är emellertid nämnda bidragsform ej tillräckligt effektiv. Under sådana förhållanden bör staten, beträffande medel ur det av oss ifrågasatta särskilda anslaget, om ej helt bestrida den godkända kostnaden, så dock åtminstone lämna bidrag upp till 80 procent av densamma.

Skogsodlingarna och skogsutdikningarna böra utföras under skogsvårdsstyrelsens ledning och kontroll, skogsutdikningen efter ackord, övriga arbeten efter dagspenning. För upprättande av utdikningsplaner etc.,

avlöning av arbetsförmän, administrationskostnader, redskap, frö, planter, frakter, transporter m. m. måste skogsvårdsstyrelsen tillgodogöra sig full ersättning från det eventuella statsanslaget. Storleken av sådan ersättning låter sig svårigen beräknas på förhand.

Skogsutdikningen kan fortgå under sommaren, hösten och förvintern; skogsodlingsarbetena kunna pågå under våren, sommaren och hösten.

Ur statens avdikningslånefond och statens avdikningsanslag kunna lån och bidrag erhållas till avdikningar, i förra fallet med högst 70 procent av båtnadsvärdet, i senare fallet med högst 50 procent av godkänd kostnad. Då flerstädes i Bohuslän finnas avdikningsföretag, vilka, även där fullt båtnadsvärde i vissa fall ej kan ernås, ur nyttosynpunkt enligt vårt förmenande äga företräde framför många vägbyggnader, kan även här statens ytterligare medverkan till dylika företags utförande starkt anses vara påkallad. Ett särskilt tillfälligt anslag för avdikningar inom Bohuslän med högre statsbidrag än ur det ordinarie avdikningsanslaget anser jag vara oundgängligt nödvändigt. Storleken av erforderligt anslag är för tillfället svårt att precisera, enär avdikningar i syfte att råda bot på arbetslösheten i Bohuslän utförts i ringa utsträckning. Den enskilde jordägaren betungas ju, såsom statens medverkan för närvarande är organiserad, dels av ekonomiskt bidrag vid arbetets utförande, dels av utsikter till ganska betydande kostnader för framtida underhåll. För att få till stånd ökad avdikningsverksamhet i Bohuslän anse vi att staten bör lämna ett särskilt tillfälligt anslag på förslagsvis 250,000 kronor, varvid bidragsprocenten för rena bidrag lämpligen bör efter prövning i varje särskilt fall kunna höjas upp till 75 procent av den godkända kostnaden.

I övrigt bör för utfående av medel av detta anslag samma villkor ifråga om arbetets planering och utförande gälla som för statens avdikningslånefond och anslag, dock att vid båtnadsuppskattningen av de arbetsobjekt, som med medel ur detta särskilda anslag skola utföras, arbetets art som hjälparbete i arbetslöshetshänsende bör beaktas.

Då förutnämnda anslagskrav motiveras med den i länet rådande stora arbetslösheten, finner jag det angeläget att betona att jag förutsätter att vid dessa arbetens planerande och utförande ett samarbete kommer till stånd mellan vederbörande jordbruksmyndigheter och arbetslöshetsorgan i syfte att utnyttja dessa arbetsobjekt för att bereda sysselsättning åt bygdens arbetslösa.

Då ifrågavarande anslag skola tjäna samma syften som de reservarbeten, vilka eljest kunna bli nödvändiga att anordna, och med hänsyn därjämte till anslagens tillfälliga karaktär finner jag det ändamålsenligast att de uppföras under femte huvudtiteln; konsekventast vore måhända att låta beloppet ingå i anslaget till kontantunderstödsverksamhet, reservarbeten m. m.

På grund av vad jag ovan anfört får jag sålunda föreslå,

att riksdagen under femte huvudtiteln antingen som särskilda poster eller under punkten kontantunderstödsverksamhet, reservarbeten m. m., ville anvisa medel till följande arbeten inom Bohuslän:

skogsodling,	förslagsvis	kronor	160,000
skogsutdikning,	»	»	80,000
avdikningar,	»	»	250,000

att utanordnas i enlighet med de i motionen angivna riktlinjerna.

Stockholm den 23 januari 1936.

Gunnar Sanne.

